

Sygn. akt II Ca 348/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSO Dariusz Mizera
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa A. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 19 stycznia 2016 roku, sygn. akt I C 1021/12

oddala apelację i zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. W. kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 348/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2016r. w sprawie I C 1021/12 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim

1. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. W. tytułem zadośćuczynienia kwotę 18.000 zł wraz z odsetkami:

- od kwoty 5.500 zł - ustawowymi od dnia 4 września 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 12.500 zł - ustawowymi od dnia 19 grudnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,

2. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.192 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

3. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim: tytułem brakującej opłaty od rozszerzonej części powództwa kwotę 625,00 zł,

tytułem brakujących zaliczek na opinie biegłych wyłożonych przez Skarb Państwa kwotę 4.277,16 zł.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu (...) roku w T. przy ul. (...) kierująca samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) A. K. na skutek niedostosowania prędkości do panujących warunków na drodze doprowadziła do zderzenia z jadącym przed nią samochodem osobowym o nr rej. (...), którym podróżowali M. W. — kierowca i pasażer A. W.. Powódka była w 30 tyg. ciąży.

Na miejsce przyjechała Policja i Pogotowie. A. K. została ukarana mandatem karnym, a powódka została przewieziona na Oddział (...) w T., gdzie przebywała do 24 czerwca 2011 roku.

W wyniku zdarzenia powódka doznała urazu (stłuczenia) głowy bez utraty przytomności, urazu przeciążeniowego odcinka szyjnego kręgosłupa, urazu brzucha- ucisk zapiętych pasów (powódka była w 7 miesiącu ciąży). Następstwem doznanego urazu głowy i urazu przeciążeniowego kręgosłupa szyjnego były pourazowe bóle głowy, drętwienie kończyn górnych, lęki — zaburzenia adaptacyjne. Cierpienia fizyczne powódki spowodowane stłuczeniem głowy - były niezbyt dużego stopnia przez okres ok. 1 miesiąca.

Obecnie nasilenie pourazowych bólów głowy nie wymaga stałego leczenia neurologicznego. Wskazane może być doraźne stosowanie ogólnodostępnych środków przeciwbólowych. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu z zakresu neurologii wyniósł 5 % z pkt 10.

Na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 20 czerwca 2011 roku powódka przebyła zaburzenia adaptacyjne. Zaburzenia adaptacyjne trwają do dwóch lat, potem mogą utrzymywać się objawy depresyjne lub inne nerwicowe. Objawy depresyjnych u powódki już nie występują. Utrzymują się w niewielkim nasileniu objawy nerwicowe pod postacią lęku przed jazdą samochodem i unikanie ruchu ulicznego. Zespół objawów adaptacyjnych, jaki wystąpił po wypadku, trwał również po porodzie, ale ustąpił przed upływem dwóch lat. Miały jednak one charakter trwałe. Objawy zaburzeń adaptacyjnych (nerwicy) u powódki miały typowy przebieg dla ich niewielkiego nasilenia. Nie doszło do utrwalenia wymienionych objawów i konieczności leczenia psychiatrycznego. Uszczerbek na zdrowiu z zakresu psychiatrii wyniósł 5 %.

Biegła specjalista psycholog G. M. po przeprowadzonej diagnozie psychologicznej stwierdziła, iż w wyniku wypadku powódka doświadczyła silnej reakcji stresowej. Nadal utrzymują się u A. W. zaburzenia lękowe związane z przedmiotowym wypadkiem. Mają one tendencję do generalizowania się w sytuacjach podobnych i powodują utrzymywanie niepokoju związanego z utratą poczucia kontroli nad własnym życiem. Jest to objaw utrzymywania się chronicznego stresu związanego przyczynowo z przeżytym wypadkiem. Chroniczność stresu jest istotnym czynnikiem sprzyjającym wystąpieniu obecnie obniżenia nastroju o typie reakcji depresyjnej u powódki. Wpływa na to utrzymujące się pobudzenie układu nerwowego powodującym powstanie nadwrażliwości psychologicznej.

Przepracowanie traumy stresowej wymaga nadal pomocy psychologicznej celem zredukowania poziomu lęku i uzyskania poprawy dobrostanu psychicznego.

Pełnomocnik powódki zgłosił szkodę do ubezpieczyciela. Decyzją z dnia 23 września 2011 roku ubezpieczyciel wypłacił powódce kwotę 7 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Żądanie w zakresie zadośćuczynienia znajduje podstawę prawną w art. 445 k.c. Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, utraty zdolności do pracy zarobkowej, zwiększenia potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Dyspozycja tego przepisu wskazuje, że zasądzenie stosownej sumy pieniężnej zależy od uznania sądu i okoliczności sprawy oraz jest dopuszczalne tylko w ramach odpowiedzialności deliktowej.

Krzywdą w rozumieniu powołanego przepisu są zarówno cierpienia fizyczne — ból i inne dolegliwości, jak i cierpienia psychiczne, czyli ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi oraz następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci odczuwanego dyskomfortu np. w wyglądzie, mobilności, niemożności wykonywania pewnych czynności, świadczenia określonej pracy. Kompensata majątkowa ma na celu przezwyciężenie tych przykrych doznań i złagodzenie cierpień, zarówno już doznanych, jak i te, które mogą wystąpić w przyszłości. Zadośćuczynienie ma więc charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego.

Określając wysokość „odpowiedniej sumy”, sąd powinien kierować się celami oraz charakterem zadośćuczynienia i uwzględnić wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej szkody niemajątkowej, a w tym przede wszystkim rodzaj uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia, ich nieodwracalny charakter polegający zwłaszcza na kalectwie, długotrwałość i przebieg procesu leczenia, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i długotrwałość, stopień ich uciążliwości, wiek poszkodowanego, jego szanse na przyszłość oraz poczucie nieprzydatności społeczne. Ponieważ zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny, jego wysokość nie może stanowić kwoty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną dla poszkodowanego wartość i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia.

Rozważając powyższe wskazania w odniesieniu do osoby powódka A. W. - w kontekście jej sytuacji życiowej, w jakiej znalazła się na skutek wypadku z 20 czerwca 2011 r., Sąd doszedł do przekonania, że żądana uzupełniająco (ponad wypłaconą kwotę 7 000 zł) tytułem zadośćuczynienia kwota 18 000 zł, stanowi sumę odpowiednią w rozumieniu art. 445 k.c.

W ocenie Sądu — suma ta jest adekwatna do wyrządzonej krzywdy. Kwota ta uwzględnia stosunki społeczno — gospodarcze w środowisku powoda, trwałe uszkodzenie na zdrowiu w łącznej wysokości 10 % i również rozmiar doznanego przez powódkę bólu, krzywdy i cierpienia będącego następstwem wypadku z dnia 20 czerwca 2011 roku. Ponadto nie obojętny był również fakt, iż powódka doświadczyła silnej reakcji stresowej oraz to, iż A. W. potrzebuje pomocy psychologicznej celem zredukowania poziomu lęku i uzyskania poprawy dobrostanu psychicznego.

O należnych odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 par 1 i 2 kc w zw. z art. 817 § 1 kc. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 kpc.

Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo powyżej kwoty 8.000 zł oraz w odniesieniu do zasądzonych kosztów i odsetek w całości. Apelacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuca:

1/ naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 445§ 1 Kodeksu cywilnego poprzez przyjęcie, że kwota zadośćuczynienia w wysokości 25.000 zł (z uwzględnieniem wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego kwoty 7.000 zł) jest sumą odpowiednią i w konsekwencji zasądzenie na rzecz powódki kwoty 18.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia,

2/ naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów z uwagi na brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności poprzez:

- pominięcie okoliczności, że uszczerbek orzeczonego przez biegłych neurologa oraz psychiatrę dotyczy w rzeczywistości tych samych dolegliwości i jego zsumowanie a nadto oparcie rozstrzygnięcia na matematycznym przeliczeniu procentowo określonego uszczerbku w sytuacji gdy ma on znaczenie jedynie pomocnicze,
- przyjęcie, że uszczerbek orzeczonego przez biegłego neurologa ma charakter długotrwały /k. 2 uzasadnienia/ a następnie, iż jest uszczerbkiem trwałym /k.6 uzasadnienia/ w sytuacji gdy zakres cierpień związany z każdym z rodzajów uszczerbku jest odmienny i winien być analizowany przy określaniu wysokości należnego zadośćuczynienia,

- pominięcie okoliczności, że powódka doznała jedynie niegroźnego urazu, nie prowokującego poważnych konsekwencji oraz znacznych cierpień i w konsekwencji ograniczenie oceny wysokości świadczenia do arytmetycznego działania.

Wskazując na powyższy zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzonego zadośćuczynienia do kwoty 8.000 zł, skorygowanie kosztów postępowania zasądzonych przed Sądem I instancji oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

Oba zarzuty, na których zbudowana jest apelacja, tj. naruszenia prawa materialnego i naruszenia prawa procesowego zmierzają do zakwestionowania wysokości zadośćuczynienia zasądzonego przez sąd od pozwanej na rzecz powódki. W ocenie skarżącego zasądzony zadośćuczynienie nie powinno przekraczać kwoty 8.000 złotych.

Rację ma skarżący, że procentowo ustalony uszczerbek na zdrowiu służy tylko jako pomocniczy środek ustalenia rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Należy poszkodowanemu zadośćuczynienie nie może być mechanicznie mierzone przy zastosowaniu stwierdzonego procentowo uszczerbku na zdrowiu (por. wyrok SN z dnia 5 października 2005 roku, I PK 47/05). Zgodzić się także należy z twierdzeniem apelacji, że 5 % uszczerbek na zdrowiu ustalony przez biegłego neurologa dotyczy w rzeczywistości tych samych dolegliwości w oparciu o które biegły psychiatra ustalił także 5 % uszczerbku na zdrowiu.

Powyższe jednak nie ma decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, gdyż - jak wcześniej wyjaśniono- zadośćuczynieniem nie może być mechanicznie mierzone przy zastosowaniu stwierdzonego procentowego uszczerbku na zdrowiu.

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się doznaniem krzywdy w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Według treści przepisu art. 445 § 1 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c. nie służy złagodzeniu doznanej krzywdy, jednocześnie nie może być źródłem wzbogacenia (por. wyrok SN z 9 lutego 2000 roku, III CKN 582/98, Legalis).

O wysokości należnego zadośćuczynienia pieniężnego decyduje w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy. Jednakże niewymierny w pełni charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia, zależy od oceny sądu. Oznacza to względną swobodę przy ustaleniu kwoty zadośćuczynienia. Ocena sądu nie może jednak nosić cech dowolności, w razie wyraźnych dysproporcji pomiędzy rozmiarem krzywdy a wielkością rekompensaty majątkowej, występuje możliwość kwestionowania uznania sądowego w postępowaniu odwoławczym (por. orzeczenie SN z dnia 9 lipca 1970 roku, III PRN 39.70, OSNCP 191, nr 3, poz. 53, z dnia 19 maja 1998 roku, II CKN 756/97, z dnia 7 listopada 2003 roku, IV CK 151/02 oraz z dnia 7 listopada 2003 roku, V CK 110/03).

W przedmiotowej sprawie taka dysproporcja jednak nie występuje.

Sąd pierwszej instancji w sposób właściwy ocenił rozmiar krzywdy powoda biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy. Jedną z takich okoliczności mającą bardzo wielki wpływ na rozmiar cierpień psychicznych powódki jest fakt, że w trakcie wypadku była osobą ciężarną, na której spoczywała odpowiedzialność zarówno za siebie samą, jak i za nienarodzone dziecko. Głęboki stres, jaki przeżyła w dniu 20 czerwca 2011 roku, zwiększony przez strach o potomstwo, był bezpośrednią przyczyną zaburzeń adaptacyjnych zdiagnozowanych przez biegłych. W konsekwencji krzywda pokrzywdzonej musi być w niniejszej sprawie oceniana w sposób szczególny, która to ocena powinna uwzględniać wielokrotnione cierpienia wywołane lękiem o nienarodzone dziecko. Dlatego też uznać należy, że zasądzona przez sąd pierwszej instancji kwota 18.000 złotych i to przy uwzględnieniu wypłaconej w postępowaniu przedsądowym kwoty 7000 złotych, nie jest kwotą zawyżoną, lecz odpowiednią w rozumieniu przepisu art. 445 § 1 k.c.

Wprawdzie w części wstępnej apelacji skarżący zaznaczył, że apelację kieruje do całego rozstrzygnięcia o odsetkach, jednakże w apelacji nie przytacza żadnych zarzutów dla wykazania nieprawidłowego rozstrzygnięcia odsetkowego zawartego w wyroku sądu pierwszej instancji. W związku z powyższym nie zachodzi potrzeba bliższego odniesienia się przez Sąd Okręgowy w ramach niniejszej apelacji kwestią odsetek.

Z tych względów apelacja, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu – art. 385 k.c. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera